

Zemkopības ministrijas vadlīnijas Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu nosaukumu lietošanā

I. Pamatojums

Vadlīnijas ir sagatavotas, ievērojot biežāk sastopamās kļūdas, ko pieļauj uzņēmēji, marķējot savu produkciju, īpaši gaļas produktus, tādējādi maldinot patērētāju, kā arī apgrūtinot iepirkuma līgumu izpildes pārbaudi attiecībā uz pārtikas produktu kvalitātes atbilstību zaļā iepirkuma kritērijiem ēdināšanas uzņēmumos.

Vadlīniju mērķis ir informēt ražotājus, izplatītājus un pircējus par normatīvo aktu prasību piemērošanu attiecībā uz Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu nosaukumu lietošanu, izņemot primārajiem produktiem (medum, olām u. c.).

Pārtikas aprites tiesību aktu mērķis ir aizsargāt patērētāju intereses, un ar tiem nodrošina pamatu, lai patērētāji izdarītu uz informāciju balstītu izvēli attiecībā uz pārtikas produktiem, ko viņi lieto uzturā, kā arī novērst jebkādu krāpniecisku vai maldinošu praksi, pārtikas produktu viltošanu un jebkuru citu praksi, kas var maldināt patērētāju (*Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regula (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu*).

II. Normatīvie akti

1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 (turpmāk – Regula 1305/2013).

2. Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Regula (ES) Nr. 1169/2011 par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (EK) Nr. 1924/2006 un (EK) Nr. 1925/2006, un par Komisijas Direktīvas 87/250/EEK, Padomes Direktīvas 90/496/EEK, Komisijas Direktīvas 1999/10/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK, Komisijas Direktīvu 2002/67/EK un 2008/5/EK un Komisijas Regulas (EK) Nr. 608/2004 atcelšanu (turpmāk – Regula 1169/2011).

3. Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regula (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu.

4. Ministru kabineta 2014. gada 12. augusta noteikumi Nr. 461 "Prasības pārtikas kvalitātes shēmām, to ieviešanas, darbības, uzraudzības un kontroles kārtība" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 461).

III. Definīcijas

1. Marķējums ir teksts, ziņas, preču zīmes, zīmolvārdi, attēls vai simbols, kas ir saistīts ar pārtikas produktu, atrodas uz jebkura iepakojuma, dokumenta, uzraksta, etiķetes, aptveres vai uzlīmes, kura pievienota šādam produktam vai attiecas uz to (*Regula 1169/2011*).

2. Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts – atbilstoši MK noteikumiem Nr. 461 ražots produkts, kas ir laists tirgū ar Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas norādi (*MK noteikumi Nr. 461*).

3. Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkta nosaukums – produkta tirdzniecības nosaukums, kas reģistrēts Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu sarakstā (*MK noteikumi Nr. 461*).

4. Tirdzniecības nosaukums ir pārtikas produkta nosaukums, ar kuru pārtikas produkts tiek pārdots galapatērētājam vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumam (*Regula 1169/2011*).

Nacionālā pārtikas kvalitātes shēma ir izveidota saskaņā ar Regulu 1305/2013, un atbilstoši šai shēmai saražotā galaprodukta kvalitāte ievērojami pārsniedz komerciālo preču standartus. Šo produktu ražošana ir nošķirta laikā vai telpā no produktiem, kas nav ražoti atbilstoši minētās shēmas prasībām, tādējādi nodrošinot, ka Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts ar konkrēto nosaukumu ir saražots atbilstoši receptūrai no izejvielām, kuru kvalitātes prasības atbilst MK noteikumos Nr. 461 minētajām (piemēram, gaļas produktu ražošanā neizmanto ģenētiski modificētus organismus jeb ĢMO, saldētu, atkausētu, mehāniski atdalītu gaļu, augu izcelsmes un hidrolizētas dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielas, tauku, ādu un cīpslu emulsijas, pārtikas piedevas uzglabāšanas laika pagarināšanai, ārējā izskata uzlabošanai, garšas pastiprināšanai (E620 līdz E 640) un vēlamo struktūras īpašību nodrošināšanai).

Operatoram uzsākot darbību Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmā, Pārtikas un veterinārais dienests veic tā dokumentu un procesa pārbaudi, pieņem lēmumu par sertifikāta izsniegšanu, kā arī savā tīmekļa vietnes sadaļā “Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkti un to ražotāji” ievieto šādu informāciju:

- 1) produkta nosaukumu;
- 2) sertifikāta izsniegšanas, pārtraukšanas vai anulēšanas datumu;
- 3) operatora nosaukumu vai vārdu, uzvārdu;
- 4) datumu, kad uzsākta vai pārtraukta darbība;
- 5) izejvielu piegādātāju skaitu;
- 6) marķējumā izmantojamās Nacionālās pārtikas kvalitātes norādes krāsu – zaļu vai bordo.

Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkti ir marķēti atbilstoši normatīvajiem aktiem par produktu marķēšanu.

Marķējumā ietver arī Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas norādi zaļā vai bordo krāsā, kas ļauj viegli atšķirt Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktus.

IV. Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu nosaukumu lietošana

1. Ja Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu reģistrā ir iekļauts produktu grupas nosaukums, produktu grupā iekļauj tikai produktus, kas ražoti saskaņā ar Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas prasībām.

Piemēri.

Nosaukums Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu reģistrā –	
maltās gaļas produkti “Zaķītis”: frikadeles “Zaķītis” kotletes “Zaķītis”	
Nav atļauts	Ir atļauts
Maltās gaļas produkti “Zaķītis”: frikadeles “Zaķītis” (ir Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts) kotletes “Zaķītis” (nav Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)	Maltās gaļas produkti “Zaķītis”: frikadeles “Zaķītis” (ir Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts) kotletes “Zaķītis” (ir Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)

2. Ja Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu reģistrā ir iekļauts konkrēts produkta nosaukums, produktu grupā var iekļaut gan Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktus, gan citus produktus.

Piemēri.

Nosaukums Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu reģistrā – cīsiņi “Zaķītis”
Ir atļauts
cīsiņi “Zaķītis” (ir Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts) sardeles “Zaķītis” (nav Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)

doktordeša "Zaķītis" (nav Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)

3. Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu reģistrā iekļautu produkta nosaukumu nelieto par tirdzniecības nosaukumu citam tajā pašā uzņēmumā ražotam produktam ar atšķirīgu sastāvu.

Piemēri.

Nosaukums Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu reģistrā – cīsiņi "Zaķītis" 	
Nav atļauts	Ir atļauts
<p>Ražotājs: SIA "Valmieras gardumi" cīsiņi "Zaķītis" (ir Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)</p> <p></p> <p>Sastāvs: cūkgaļa 86 %, kartupeļu ciete, sāls, garšvielas</p> <p>UN</p>	<p>Ražotājs: SIA "Valmieras gardumi" cīsiņi "Zaķītis" (ir Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)</p> <p></p> <p>Sastāvs: cūkgaļa 86 %, kartupeļu ciete, sāls, garšviela.</p> <p>un</p>
<p>Ražotājs: SIA "Valmieras gardumi" cīsiņi "Zaķītis" (nav Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)</p> <p>Sastāvs: cūkgaļa 86 %, soja, kartupeļu ciete, sāls, garšvielas, garšvielu ekstrakti, skābuma regulētājs E300, garšas pastiprinātājs E621, antioksidants E315, krāsviela E120, stabilizētājs E451, konservants E250, aromatizētāji.</p>	<p>Ražotājs: SIA "Valmieras gardumi" cīsiņi "Cālītis" (nav Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)</p> <p>Sastāvs: cūkgaļa 86 %, soja, kartupeļu ciete, sāls, garšvielas, garšvielu ekstrakti, skābuma regulētājs E300, garšas pastiprinātājs E621, antioksidants E315, krāsviela E120, stabilizētājs E451, konservants E250, aromatizētāji</p> <p>UN</p>
	<p>Ražotājs: SIA "Valmieras gardumi" cīsiņi bērniem (ir Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)</p> <p></p> <p>Sastāvs: cūkgaļa 56 %, vistas gaļa 30 %, kartupeļu ciete, sāls, garšvielas</p>

4. Ja ražotājs Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu reģistrā iekļauto produktu nosaukumu ir reģistrējis Patentu valdē, bez preču zīmes īpašnieka atļaujas konkrēto nosaukumu nedrīkst lietot citi ražotāji.

Piemērs.

Ražotājs: SIA "Valmieras gardumi"

Cīsiņi "Zaķītis" (ir Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)

un preču zīme reģistrēta Patentu valdē).

Nav atļauts

**Ražotājs: SIA “Siguldas kūpinājumi”
cīsiņi “Zaķītis”**

5. Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu reģistrā var iekļaut dažādu ražotāju produktus ar vienādu nosaukumu.

Piemēri.

Nosaukums Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu reģistrā – klasiskās sardeles

Ir atļauts

1.

Ražotājs: SIA “Valmieras gardumi”

klasiskās sardeles (ir Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)

Ražotājs: SIA “Siguldas kūpinājumi”

klasiskās sardeles (ir Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)

2.

Ražotājs: SIA “Valmieras gardumi”

klasiskās sardeles (ir Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)

Ražotājs: SIA “Siguldas kūpinājumi”

klasiskās sardeles (nav Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produkts)

6. Nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu nosaukumā, kā arī citu produktu tirdzniecības nosaukumos aizliegts izmantot ES Aizsargāto nosaukumu reģistros un starptautiskajos līgumos ar trešajām valstīm reģistrētos nosaukumus.

Piemērs.

Nav atļauts

“Tiroles speķis”

Austrijas produkts ar aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi

7. Neskaidrību gadījumos par produktu marķēšanu attiecībā par patērētāju maldināšanu (Regulas 1169/2011 7. pants) katrs gadījums ir jāvērtē individuāli, un galīgo lēmumu pieņem Pārtikas un veterinārais dienests.

Sagatavoja

Zemkopības ministrijas
Veterinārais un pārtikas departaments
2017. gada 24. maijā